

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČIČEVA ULICA 3 — TELEFON: 31-23, 31-24, 31-25, 31-26 in 31-28 — Zbirna vrata čez opočno — Meseca a mesočina 11.— 12.—
EKSKLJUCIJO SASTOPSTVO na oglaševanje in krajevne štampice in mesecina 11.— 12.—
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Racuni pri poštno delovnem mestu Ljubljana št. 10-321
CONCERNARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provvimento italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Eroica difesa di Pantelleria

La nuova intima di resa respinta — 20 velivoli nemici abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Poderose formazioni avversarie di bombardieri e di caccia si sono susseguite ininterrottamente, ieri e questa notte, su Pantelleria il cui presidio, quantunque martellato dall'azione di un migliaio di apparecchi, ha fieramente lasciato senza risposta una nuova intima di resa.

Cacciatori del 53° stormo e 160° gruppo, arditamente impegnati contro forze numericamente superiori, abbatterono in accaniti combattimenti dodici velivoli; pure nel cielo dell'isola otto aerei venivano di-

strutti dall'aviazione germanica che inoltre, nei pressi di Capo Bon, intercettava e faceva precipitare in mare due «Curtiss».

Al largo di Capo Bianco (Tunisi), nostri aerosiluranti hanno attaccato un convoglio, colpendo un piroscafo da tremila tonnellate.

Sette nostri velivoli non hanno fatto ritorno dalle operazioni della giornata.

Un apparecchio nemico che aveva tentato di effettuare un'azione di mitragliamento contro alcune motovedette lungo la costa Calabria, è stato abbattuto dalle artiglierie della difesa.

Junaška obramba Pantellerije

Ponovni poziv za predajo odklonjen — 20 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 11. junija naslednje 1112. vojno poročilo:

Včeraj in ponoči so se neprestano ponavljali napadi močnih oddelkov sovražnih bombnikov in lovcov na Pantellerijo, katere posadka je ponosno ostavila brez odgovora ponovni poziv za predajo, dasi nanjo udarjajo neprestane akcije kakšnega tisoča letal.

Lovci 53. jate in 160. skupine so se drzno zapletli v boj proti številno močnejšim silam ter so v hudih bojih sestrelili 12 letal. V zraku nad otokom je bilo pokončanih še 8 letal po zaslugi nemškega letalstva, ki je v bližini rta Bona prestrglo in zrušilo v morje 2 letali tipa »Curtiss«.

Na morju pri Belem rtu (Tunizija) so naša topovska letala napadla neki konvoj in zadela 3000 tonski parnik.

7 naših letal se ni vrnilo z operacij tega dne.

Sovražno letalo je skušalo napasti in obstreljevati nekoliko motornih izvidnic vzdolž obale Kalabrije, toda obrambno topništvo ga je sestrelilo.

Trpljenje ujetnikov

Rim, 11. jun. s. Kapitan Umberto Visetti, imetnik zlate kolajne, prostovoljec v petih vojnah, sedemkrat ranjen in večkrat odklikovan, povratnik iz ujetništva v Avstraliji se takole izraža v nekem pismu tovarišu: Blagor Tebi, ki nisi spoznal strahot ujetništva. Bolje je, stokrat bolje ti sočkrat umreti, kakor izgubiti svobodo svoje osebnosti in celo svoje ime. Bili smo številke, poklicane z žvižgom kakor bi bile ovce. Nekaj človeških bitij smo tudi tam našli, toda v splošnem so pa bile hijene, gangsterji.

Novi Visoki komisar Ljubljanske pokrajine

Rim, 11. jun. s. Z dekretom je bil imenovan za Visokega komisarja Ljubljanske pokrajine nac. svetnik dr. Giuseppe Lombrosa in to s 15. junijem t. l.

Italijanski čudež

Nemški list o neizčrpnem viru sil italijanskega naroda in brezprimernem junaštvu pri obrambi svojih pravic

Monakovo, 11. jun. s. V članku z naslovom »Rimskega kova« piše »Abendzeitung«, da vstopa Italija v četrto leto vojne s pogumom in zaupanjem, čeprav se je vojna približala njenemu ozemlju in nazval brutalnim letalskim terorističnim napadom nasprotnikov. V treh letih je Italija prestala hude preizkušnje, ko je njen sovražnik dosegel kolonialni imperij, toda junaška obramba tega ji zagotavlja za vedno v Afriki sveto mesto, zapечатeno v mirni dobi z znojem njenih delavcev, v vojni pa s krvjo njenih najboljših sinov. Ta srdita borba Italije za njene življenjske pravice in za njeno bodočnost ima neizčrpane vire sil v velikem procesu obnavljanja, ki ga je izvršil fašizem v italijanskem življenju, ter v granitni trdnosti družine, ki zna prenašati silo udarcev sovražnika in

kaže nepričakovane sile in energije, katere so v sovražnem taboru označili kot italijanski »čudež«. Sovražnik se noče vdati in spremeniti svoje mišljenje in pripravljanje o fašistični Italiji ter seveda podcenjuje njeno silo. Sovražnik noče priznati Italiji odporne sile, ki jo rad pripisuje sebi ter ne more razumeti, da se sleherni nasprotnikova ponudba smatra pri Italijanih Mussolinija kot udarec njih narodni časti. V treh letih vojne je Italija dokazala junaštvo brez primere. V tej vojni je Italija dokazala sveto ponovno, da je hraniteljica in dedič starih rimskih tradicij. Ob strani Nemčije delj sedanosti in bodočnosti in nihče ne bo mogel odvzeti obema narodoma zmage, najmanj pa anglosaško piratstvo.

Priznanje italijanskim delavcem v Nemčiji

Poslanica voditelja nemške delovne fronte dr. Leya

Berlin, 11. jun. s. List »Il Camerata« objavlja v zadnji številki naslednjo poslanico šefa nemške delovne fronte dr. Leya italijanskim industrijskim delavcem, ki se vračajo v domovino:

Italijanski industrijski delavci! Že leta ste ob strani nemških tovarišev delavcev opravljali z delom v nemški oboroževalni industriji svojo dolžnost in dragoceno privesali k skupni borbi. Vračate se v Italijo, pozvani od vašega Duceja, da vas zaposl v italijanski vojni industriji v okviru totalne mobilizacije vseh sil vaše domovine. Tako boste še naprej služili tudi na novem delovnem mestu veliki stvari, za katero ste doslej delali v Nemčiji: Osvoboditvi Evrope židovsko-plutokratsko-boj-

ševske nevarnosti, ustvariti novega reda pravice in v varne bodočnosti naših narodov. V preteklih letih ste bili najvarnejše jamstvo prijateljstva med italijanskim in nemškim narodom. V velikimi skupnimi naporu, ki so trajali leta v dnevnem vztrajanju. Pred krvavimi učinki vojne, ki se je razširila od narodnega ozemlja, so se italijanski in nemški delavci naučili spoznavati se in ceniti se ter zaupati drug drugemu. Prijateljstvo in tovarišstvo, ki sta se tako stvorila, bosta vezala neločljivo naše narode tudi v bodočnosti. Nemški narod se vam zahvaljuje za vaše, v vojne namene tako važno udeleževanje, ki je bilo nagradeno z očitnim znatnim uspehom. Živel Duce! Živel Hitler! — Robert Ley.

Mogočen blok duhov in orožja

Generalni komisar za delo Sauckel o vojnem potencialu držav Osi

Berlin, 11. jun. s. Listi se danes v glavnem bavijo z govorom, katerega je včeraj imel v Pragi generalni komisar za delo Sauckel, ki je govoril o organizaciji in zaposlitvi človeškega potenciala, ki je zdaj na razpolago nemški vojni industriji. Potencialni delovni sil, ki je danes na razpolago Osi, znaša po računih in zadnjih statistikah, kakor zatrjuje Sauckel, 380 milijonov ljudi. V sami Nemčiji dela danes dvakrat več delavcev kakor v prvi svetovni vojni. Listi omenjajo nadalje, da je zlasti prehrana nemških delavcev danes mnogo boljša kakor med prvo svetovno vojno, kar je logično v prid ritmu in kakovosti vojne proizvodnje. Glede na te številke in te ugotovitve je Sauckel obravnaval na kratko trenutni položaj in izjavil, da je odnos sil danes ugoden za Nemčijo tudi in zlasti s strateškega stališča. Tedaj je zatrdil govornik: Čeprav so Angleži razpolagali z

velikimi silami in viri, so dospeli v zaključno fazo vojne precej oslabiljeni, tako skoraj kakor Nemčija, ki v zadnji odločilni četrt uri iz zdaj znanih razlogov ni imela zadostne energije, da bi vztrajala toliko časa, da bi se tehnična naglana njej v prid. Leta 1918, je nadaljeval Sauckel, nismo imeli poročil ob Atlantski obali in nismo nadzirali Rokavskega preliva in drugih važnih letalsko pomorskih strateških točk. Naše čete so se morale boriti pred Verdunom, ob Somi in v Flandriji. Tedaj so se leto za leto vrstile vedno nove ofenzive. Komaj se je ena nehala, se je že druga začela in to je značilo izgubo na tisoče najboljših vojakov; takih izgub danes niti najmanj ne bležimo. Danes je položaj čisto drugačen kakor tedaj, je zaključil govornik. Danes se mogočen blok duhov in orožja, ki ga dviga velika ideja, bori v pripravljanju v končno zmago.

Nemška gospodarska politika

Gospodarski minister dr. Funk o dinamiki narodno-socialističnega vojnega gospodarstva

Monakovo, 12. jun. s. Nemški gospodarski minister dr. Funk je govoril o nemški gospodarski politiki. Opozoril je na važnost Monakova in omenil čase pred 100 leti, ko je nemški gospodarstvenik Friderik List napisal knjigo o umnem sistemu političnega gospodarstva, v kateri je smatral prebivalstvo za središče gospodarske misli. Še zdaj po enem stoletju so se uresničili njegovi nauki z narodno-socialistično gospodarsko politiko. Veliki nemški Rajh, katerega si je List želel v vsej gorečnosti svoje resnično preroksko bistrovидnostjo je List predvideval usodo Anglije, ki se bo morala po njegovem pred stoletji izražene mnenju prilagoditi združenju Evropski ali pa postati vazal ameriškega gospodarskega imperializma. Minister je nato govoril o novi nemški gospodarski organizaciji, zatrjujoč, da imajo pokrajinske gospodarske zbornice namen zagotoviti enotno gospodarsko politiko in tudi prispevati, da se organizacije zbornice usmerijo proti prevladujoči gospodarski panogi na področju posameznih zbornic. Kaj je mogoče doseči z umno uporabo pobud organizacij in posameznikov, je pokazalo sveto poročilo ministra Speera o brezprimernih uspehih nemške oborožitvene proizvodnje. Tudi najbolj skeptični bodo zdaj prepričani o znatni sili in stalnem naraščanju nemškega vojnega potenciala. Ta ogromen vojni napor je izšel iz narodno-socialističnega duha. Uspeh nemške nacionalizacije ni bil dosežen s svobodno konkurenco in ne z močniko proizvodnjo in popolnim mehaniziranjem dela, kakor v Ameriki in pri boljševiki, temveč izključno na ta način, da se je nemška oboroževalna industrija zbrala v sinop-

sti izkušeni in proizvodnje. tako da so vse tehnične in organizacijske pridobitve v napredu postale skupna last industrije. Na ta način so se uspehi pomnožili. Zdrava struktura nemškega gospodarstva se je obdržala, ker so majhne in srednje industrije, ki so ostale v velikem številu in bile celo ojačene, lahko izdelovale topove v serijah. Dobra in pravilna organizacija nepozabnega dr. Todta in njena zaključitev po ministru Speeru je imela velik vpliv na celoten uspeh. Načela te organizacije so bila zglebna za novo usmeritev nemške gospodarske organizacije. Čim hujska je vojna in čim večje je povpraševanje po delovni sili, tem močnejša postaja dinamika narodno-socialističnega vojnega gospodarstva. Minister Funk je nato govoril o demarnem nesporazumu med Angleži in Američani, ki kaže posebno jasno globoko neskladja v sovražnem taboru. Angleži bi se radi rešili Amerike s »svetovnim demarjem«, Američani pa se naslanjajo v glavnem in brezobzirno na zlato, s katerim razpolagajo. Glede tega so sile Trojnega pakta ravnodušne, kajti denar, ki ni stabiliziran na delu in stvaritvah naroda, na trdih cenah in plačah, na zaupanju in disciplini je samo organizem brez krvi. Minister Funk je ob zaključku pozval narodno gospodarstvo, naj zastavi vse sile in se s tem poveča dosežki dosežene uspehe v svrhu dosege zmage.

Taj priznal NDH

Budapest, 11. jun. s. Tajska vlada je priznala s datumom 30. aprila 1943, oziroma 8. maja 1943 neodvisno Hrvatsko Državo in Slovaško.

Vladar sprejel novega hrvatskega poslanika

Rim, 11. junija. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar je danes ob 10.30 sprejel v avdienci Eksc. dr. Anteja Nikšića, ki je vladarju izročil poverilna pisma, s katerimi je postavljen v svojstvu izrednega odposlanca in opolnomočenega ministra Hrvatske na Kraljevem dvoru.

Odlikovanje junaškega karabinerja

Rim, 11. junija. s. Junaškemu karabinerju Alfredu Gregoriju je bila v spomin podeljena zlata kolajna za vojaško hrabrost za najčistejšo vero in svetlo junaštvo, katerega je pokazal na Hrvatskem 7. novembra 1941.

Alfredo Gregorij je bil rojen v Villi Bolzani (Vicenza) 1. marca 1911 v skromni delavski družini. Obiskoval je osnovno šolo, od 12. do 18. leta je pa bil v kolegiju očetov frančiškanov v Chiampu in Monslieciu, kjer je obiskoval gimnazijo. Z 19 letom je prostovoljno vstopil med Kr. karabinerje, ki jih je posebno občudoval. Predstojniki in tovariši so ga kmalu vzljubili zaradi njegove dobre in skromne narave in zaradi izrednega čuta dolžnosti. 6. novembra 1941 je bil Gregorij, ki je prekoračil z našimi zmagovitimi četami meje jugoslovske kraljevine, dodeljen anagrafski službi v zasedenem ozemlju ter je izvršil popis prebivalstva v Hreljinu.

Ob spremstvu nekega vojaka 9. bataljona in nekega hrvatskega orožnika je obiskal brez incidentov 60 bivališč in učinkovito prispeval, da se je na tem področju ustanovila nova civilna služba. Bilo je 10. ura zjutraj, ko je patrolja prestopila prag 61. hiše. V kuhinji so sedeli okrog ognjišča štiri navidezno mirni in neoboroženi ljudje. Poslužujejo se hrvatskega tolmača je karabiner zahteval od njih osebne podatke, toda nihče mu ni odgovoril. Tedaj je 15 s pištolami in puškami oboroženih mož vdrl v sobo in se polastilo s silo obeh Italijanov in Hrvat. Vsi trije so bili razoroženi. Ta trenutek se je pričela tragična kalvarija treh ujetnikov, ki so padli v najpoglejšo zasedo. Banditi, med njimi tri ženske, so počakali, da se je zmrčilo ter nato odvedli plen v tabor.

Razbojniki so zvezali karabinerja in njegova dva tovariša, da ni mogel nihče pogledati ter jih odvedli po zameznih poti in po stezah pred poveljnika tolpe žida Boza Aldaharja, ki je brez nadaljnega obzora vse tri na smrt. Noč je bila mrzla in člani tolpe so prepravili upornike pesni okrog ognjev ter pozivali ujetnike, naj pojejo z njimi. Gregorij je molčal, čeprav so mu uporniki obljubljali, da si bo rešil življenje, če bo z njimi pel.

Naslednje jutro so ga zopet privedli pred poveljnika tolpe, ki ga je vprašal, zakaj ni bil komunističnih pesmi ter ga ponovno pozval, naj tako pesem zapoje. Karabiner se je spomnil svojega očeta, svoje žarčarke, svojih sivocev, prijateljev in tovarišev. Toda ostal je trden, kajti zavedal se je, da pripada najzvestejšemu rodu orožja. Zrastel je v fašističnem ozračju Revolucije, ne more zanikati svoje vere, misli na onečastjenje, ki bi padlo na njegov veliki rod orožja, na njegov oddelek, na njegove drage. Energično je odbil in dvignil svojo glavo s ponosnim in grozečim pogledom. V poveljniku tolpe so se tedaj zbudila najbolj nizka surova čustva. S štirimi padlaši, zločinci in prepričanimi komunisti se je oddaljil kak kilometer od taborišča in vlekli s seboj karabinerja, ki je med potjo svojemu ujetemu tovarišu zaupal svojo zadnjo voljo. Če ti bo uspeša rešitev, mu je rekel, sporoči poveljniku odseka, naj pošlje moje prihraneno očetu, ki bo 100 lir dal moji žarčarki. S silo so ga vrgli na tla in ga mučili, nato pa ubili z revolverskimi streli.

Poverjena mu je bila popisovalna služba med prebivalstvom nekega zasedene kraja, navajajo obrazložitve za najvišje odlaganje, ko ga je skupina v neki hiši skritih upornikov presenetila, razorožila in zajela, ko je vstopil v hišo, da bi izvršil svojo nalogo. Odveden ponoči v sovražno taborišče je energično odklonil, da bi pel prevarne pesmi, čeprav so mu zagotovili, da bi si s tem rešil življenje. Naslednje jutro je z dvignjeno glavo in ponosen zopet izpraznil svojo vero in ponovno odklonil poziv in je bil nato barbarsko ubit. Bil je človek najčistejše zvestobe discipline in nesebičnosti. — Veliki Dolac (Balkan), 7. novembra 1941-XX.

Truplo junaka so našli 30. novembra 1941. Pokopali so ga 1. decembra v Hreljinu s svečanostjo, katere se je udeležilo hrvatsko prebivalstvo v množicah. Njegovo krsto so pokrili s cveticami in solzami. Ko je njegova družina zvedela o zločinu nad sinom, je njegov brat Giorgio hotel prevzeti mesto padlega in se je uvrstil 16. junija 1942 med karabinerje. Poslan je bil na Hrvatsko, kjer se zdaj nahaja, da masčuje smrt svojega brata.

K imenovanju Sosveta Ljubljanske pokrajine

Ljubljana, 12. junija.

V našem včerajšnjem besedilu uredbe o obnovitvi sosveta Ljubljanske pokrajine je po neljubi pomoti izostal važen stavek, ki je nekoliko pokvaril pravi smisel. Pravilno bi se moralo glasniti, da sta poleg drugih člana novega sosveta: prof. dr. Milan Vidmar, predsednik Akademije znanosti in umetnosti, dr. Iva Štolar, predsednik Pokrajinske zveze delodajalcev in njenega odseka za kredit in zavarovanje.

Iz Odredbenega lista PNF

Rim, 11. jun. s. Odredbeni list PNF objavlja: Navedbe: Junaško so padli v borbi fašisti Ludovico Artusi, tajnik GUF-a v Poli; Silvio Zanon, član direktorija fašija v Mezzolombardu (Trento); Giuseppe Comper, podzupnik krajevnih skupine fašija v Madruzzi (Trento); Ercole Saverioni, svetovalec fašija v Colle S. Maria (Terra); Aurelio Manfrini, vodja skupine fašija v La Speziji.

1. Drugi odstavek odredbenega lista št. 178 z dne 25. marca 1943-XXI, ki se tiče obnove izkaznice PNF za fašiste, padle v borbi in njih navzočnosti v vrstah, se izvaja tudi za fašiste, ki so padli ob sovražnih vojni napadih.

2. Za generalne inspektorje GIL-a so imenovani naslednji tovariši: Giovanni Taberna-Castelli, Antonio D'Orto, Claudio Laccini, Vincenzo Morello, Antonio Valli, Ezio Ballucci (za zdravstveni odsek), Vincenzo Impolo (za upravni odsek).

3. Z imenovanimi zveznimi tajniki prenehajo dolžnosti podtajnikov, zaupnic in podzupnic ženskih fašijev. Tovariši in tovarišice na teh položajih ohranijo svoje delovanje v organizacijah in uradih, katerim so dodeljeni, kot sodelavci.

4. Pod pokroviteljstvom ženskih fašijev, narodne ustanove za zaščito mater in otrok in ob sodelovanju fašističnih poljedelskih konfederacij je bil izdelan načrt, s katerim se bo kar najbolj podpiralo ustanavljanje začasnih otroških zavetišč za čuvanje in podpiranje otrok delavk v poljedelskih podjetjih. Predvidena so tudi zavetišča za otroke žanjic in delavk pri mlaiči v pokrajinskih srednje in južne ter otočne Italije in zlasti v onih, ki so najbolj zaposlene z žetvijo. Ustanova ONMI je zagotovila svoje popolno sodelovanje. Zvezni tajnik in zaupnice ženskih fašijev bodo to primerno in koristno pobudo kar najbolj podprle.

Nov uspeh podmornic

V borbah s konvoji je bilo potopljenih 9 ladij s 43.000 t letalski boji na vzhodu

Iz Hitlerjevga glavnega štaba, 11. jun. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Z vzhodne fronte poročajo samo o delovanju izvidniških in napadalnih oddelkov. Pri poskusnem napadu močnih sovjetskih letalskih sil na nemška letališča za fronto so se v srednjem odseku vzhodne fronte razvili hudi letalski boji, pri katerih je imel nasprotnik težke izgube.

V noči na 11. junija so nemška težka bojna letala napadla neko sovjetsko oborožitveno tovarno.

V Sredozemlju so nemški in italijanski lovci sestrelili včeraj 22 sovražnih letal.

Nemške podmornice so potopile v hudih borbah proti zaščitenim konvojem in posameznim enotam 9 ladij s skupno 43.000 br. reg. tonami in dosegle tope dne zadetke na dveh nadaljnjih ladjah.

V času od 1. do 10. junija so pomorske oborožene sile in protiletalsko topništvo z morja uničile 10 sovražnih letal.

Boji na vzhodu

Berlin, 11. jun. s. Doznava se iz pristojnega vira, da so na vzhodni fronti Mannerheimove čete v finskih odseku, operirajoče južnozapadno od jezera Seg, prebile sovražne postojanke v odseku kakih 900 metrov in uničile 90 kazenmat in 30 utrdbe in zaklonov. Boljševiki so izgubili nad tisoč mož. Osvojenih je bilo več skladišč streliva.

Rdeči so včeraj znova skušali napasti v srednjem letalski sili nemška oporišča v srednjem odseku. Obramba se združila 62 sovražnih letal, 18 od teh so sestrelili lovci španskih divizij, topništvo in letalstvo je pa zrušilo nad njihovih 8 sovražnih letal. V celoti so Sovjeti včeraj izgubili na vsej vzhodni fronti 92 letal. Nemško letalstvo je izgubilo 3 letala. Skupine nemških težkih bombnikov so znova napadle industrijsko središče Gorkij, kjer so nastali obširni požari. Dve nemški letali se nista vrnila. V finskih zalivu so nemški stromoglavci potopili eno sovjetsko oskrbovalno ladjo. Po vseh, ki so davi prišle z vzhoda, so boljševiki tudi včeraj silovito napadli črte, katere so Nemci zasedli v preteklih dneh o odseku Miusa. Nemško topništvo je obstreljevalo zbira-

lišča sovražnih čet, ki so se pripravljale za napad in jih razpršile.

Berlin, 11. jun. s. Tudi včeraj se je borbeno udeleževanje v raznih odsekih vzhodne fronte omejilo na operacije krajevnega značaja. Močno je pa bilo delovanje nemškega letalstva, ki je v južnem odseku fronte učinkovito napadlo letalska oporišča in zbirališča sovražnih čet in v srednjem odseku bombardiralo važne sovjetske naprave. Pri poizkusu napada na nemška letališča v srednjem odseku z očitnim namenom, da bi se nemškemu letalstvu preprečili smrtonosni napadi, ki so bili značilni za zadnje dni, je sovražnik utrpel ogromne izgube. Okrog 19. ure včeraj so nemški lovci prestregli boljševiške letalske skupine, ki so letele v višini od 500 do 4.000 metrov. Nemško protiletalsko topništvo in lovci so prisilili sovražna letala, da so se znebila svojih tovorov bomb. Sestreljena so bila številna letala. Protiletalsko topništvo in nemški lovci so sestrelili skoraj polovico sovražnih letal. Ostanki sovražnih skupin so se obrnili. Naša letala so jih zasledovala do onkraj boljševiških črt. Glede živahnih topniških dvobojev, ki se nadaljujejo na področju Kantalakske, se doznava, da je bilo od 6. maja do 5. junija od 78 sovražnih baterij, katere so nemški izvidniki izsledili, 52 prisiljenih k molku.

Ogromne angloameriške letalske izgube v maju

Berlin, 11. jun. s. V mesecu maju so nemški lovci, protiletalsko topništvo letalstva, nočni lovci in čimne vojne mornarice nad nemškim ozemljem in zasedenim ozemljem na zapadu sestrelili 538 angloameriških letal. Sovražnik je nadalje izgubil z gotovostjo mnogo hudo poškodovanih letal, ki so stromoglavila med povratnim poletom v morje ali na angleško ozemlje. Več kot dve tretjini uničenih sovražnih letal je večmotornih bombnikov. Te izgube predstavljajo 7 askader v vojnem času. Izgube ljudi pa znašajo okrog 3000 mož letalskega osebja, ki so bili v dolgih letih vaj izvrstno izveščani in za katere nasprotnik ne more več računati.

Prapor ženskega fašija opremljen z imenom Arielle Rea ob obletnici njene smrti

Verska svečanost ob prisotnosti oblasti

Tiskovni urad Zveze fašijev sporoča: Včeraj, 11. t. m., ob 8.30 je bila v Zvezi fašijev služena pohodna sv. maša za prvo obletnico smrti Arielle Rea Službi božji so prisostvovali comm. Bisia kot predstavnik Eksc. Visokega komisarja, Eksc. Gamba, Zvezni tajnik župan, mnogi zastopniki drugih oblasti, Zenski fašijo polnoštevno, zastopnica zaupnica Zenskih fašijev v Bresciji zaupnica Zenskih fašijev iz Triesta in zaupnica Zenskega odtoka GUFFA iz Triesta. Častno stražo sta mela oddelek skvadristov z zveznim praporom in z baklami z imeni zadnjih ter oddelek obmejne Milice.

skemu fašiju prapor z imenom Arielle Rea. Praporu, ki je dar Zenskega fašija iz Brescije, je kumovala sestra pokojnice. Na novi prapor, ki bo več spomin na mučnico, je nato priselga pokrajinska zaupnica Zenskih fašijev v Ljubljani v imenu vseh fašistk zveze v prvi črti z zagotovilom, da bo s ponosno vno nadaljevala poslanstvo, ki ga je začela Ariella Rea s tako junaško voljo ter zaključila z najvišjo žrtvijo življenja.

Zaključna teševadna skušnjava GILLA

Danes ob 17. bo na stadionu na Vodovodni cesti zaključna teševadna skušnjava golčencev ljubljanskih srednjih šol.

Izpred okrožnega sodišča

Hotel ga je razbremeniti, pa se mu ni posrečilo — Jože Klemenčič obsojen na 1 leto in 4 mesece strogega zapora

Ljubljana, 12. junija.

Skupaj sta stanovala, skupaj beračila, vedno skupaj hodila, skupaj ljubila dve sestri, zahajala skupno v gostilno, kratko in malo, vedno so ju videli skupaj. Kaj je torej naravnost od sklepa, da sta tudi krada skupaj zlasti se, ker vemo za enega teh nerazdruženih prijateljev po njegovem lastnem priznanju, da je kradel in vlamiljal. Se celo več: v konkretnem primeru so ju oškodovanci in sosedje opazili malo prej skupaj v bližini kraja, kjer je bilo vlomljeno. Kjub temu Jože Klemenčič 34letni delavec, rojen v Goriziji, pristojen v Devico Marijo v Polju, ni hotel biti kriv vroma in tatvin, ki jih je državni tožilec navedel v obtožnici na njegov in njegovega tovariša račun. Vso krivdo je prevzemal nase njegov tovarš Jože Mrhar, 21letni delavec, rojen v manjšem kraju blizu Mirne pri Novem mestu, ki je na razpravi vztrajal, da je vse tatvine in vrom izvršil sam. Čeprav ni bilo neposrednega dokaza za trditve obtožnice, da sta oba kriva, je bila veriga indicov in pretesno sklenjena, da bi se je mogel Jože Klemenčič rešiti. Sodniki so iz nekaterih neskladnosti v zagovoru obeh sklepani, da ima obtožnica prav, ko je za našeta kaznivca dejanja klicala na odgovor oba in ne samo Jožeta Mrharja. Klemenčič je nazadnje imel za svoje izmikanje poseben vzrok. Ker je bil zaradi tatvin že večkrat kaznovan, mu je pretlila kazen po osterjem paragrafu. To njegovo bojazan je dobro razumel tudi njegov tovarš. Pripravljen je bil prevzeti vse odgovornost nase, ker je pričakoval, da za njega kazen ne bo tako huda. Kakor rečeno, jima na zatožni klopi »zvestoba do groba« ni pomagala. Sodniki so obsodili oba. In niso se zmotili. Obja sta se zadovoljila s kaznjico.

Skupno s Klemenčičem in Mrharjem bi se morali v sredo zagovarjati tudi dve sestri. Prišla je samo Ursula, medtem ko Franciški niso mogli dostaviti vabila. Sedaj jo bo poiskala policija in ji bodo sodili kasneje. Obtožnica sta med svojim postopanjem in beračenjem prišla približno tri tedne pred svojo aretacijo na njuno stanovanje prosit miloščine. Sestri jima nista mogli dati ničesar, ker živita v pomanjkanju. Tako se na primer Ursula, ki ima otroka, preživlja sedaj s prodajo poljskih cvetic in v podporam. Vse doslej je živela pošteno, kar je v njenih razmerah vredno pohvale in so sodniki posebej upoštevali. Tokrat je Ursula padla pod kazenski paragraf bolj slučajno kakor namerno. Ob prvem obisku sta sestri Klemenčiču in Mrharju potožili svojo revščino. Bila sta oba ganjena in ker sta sestri vzbudili v njihovi srehi simpatije, sta bila takoj pripravljena pomagati. In res, od vseh dobrot, ki so jima kasneje pošteno ali nepošteno prišle v roke, sta jih vedno prinesla nekaj sestram, ki sta kuhali za vse štiri. Kmalu so se toliko zbližali, da sta se Mrhar in Klemenčič, ko nista bila na pohodih, mudila skoraj stalno pri njima. Policija je potem to idilo razdrila, menda za vedno. Uršuli bo to za njeno pošteno ime vsekakor v korist.

Obtožnica je dolžila Klemenčiča in Mrharja, da sta se združila za izvrševanje tatvin in vromov in ukradla 17. februarja pri Luinu v Mostah 6 kg masti in 6 kg moke, potem ko sta s sekuro razbila dvojna vrata. Dne 9. februarja sta odnesla dr. Dremliju s Poti na Fužine zimsko sukno, visoke čevlje, rokavice in klobuk, neznamenno lastniku pa sta v februarju ukradla v Trnovem rjuho, srajco, brisačo. Kasneje sta na Kodeljevem odzela neznamenno lastniku tri srajce in hlače od pižame. V zadnji tatvini pa sta odnesla nekaj moke, riža in pet jajc. Obja sta bila obtožena, da sta se preživljala z delomrznostjo in beračenjem. Sestri je obtožnica

dolžila, da sta gornje stvari prikrivali in delno prabirali, vedoč, da so ukradene. Ker se Franciška ni odzvala, je bilo postopanje proti njej izločeno.

Obtožence je predsednik senata zasliševal ločeno. Zagovarjali so se kakor v preiskavi na sodišču. Klemenčič je zanikal, da bi sodeloval pri tatvinah in se je čutil krivega le toliko, ker je prodal čevlje in klobuk iz tatvine, ki da jo je pri dr. Dremliju zagrešil njegov tovarš Mrhar. Priznal je, da je pojedel nekaj živil, ki jih naj bi ukradel in prinesel domov Mrhar. Vseke druge krivde se je otepal in pripovedoval, kako se je v času vroma pri Luinovi in dr. Dremliju mudil drugje. Glede beračenja je izjavljal, da je beračil le, ko ni mogel dobiti priložnostnega zaslužka.

Mrhar je priznaval vse tatvine, ki ga je dolžila obtožnica. Zatrjeval je, da jih je izvršil sam. Pri opisovanju nekaterih detajlov svojih odposov do Klemenčiča ozidoma časovnega zaporedja njihovih stikov, se njegov zagovor ni popolnoma ujemal z zagovorom Klemenčiča. Bilo je očitno, da sta se obtožena dogovorila, kako se bosta zagovarjala. Da ne govorita resnice, je bilo mogoče sklepati iz dejstva, da je Mrhar pri prvem zaslišanju na policiji priznal, da sta tatvine in vrom izvršila oba. Svoje priznanje je kasneje prekrical in izpodbijal, češ da je bilo izsiljeno.

Za krivdo obeh je bila važna izpoved tretje obtoženke Uršule. Povedala je, da sta Klemenčič in Mrhar vedno prinajala skupaj k njej in sestri in prinajala skupno ukradeno blago. Ta izjava je bila v popolnem nasprotju s tem, kar je izpovedal Klemenčič. Uršula sama je, povprašana glede svoje krivde, priznala, da se ji je zdelo za nekatere stvari sumljivo, od kod jih Klemenčič in Mrhar dobivata. Ker je uita lačna, je premagala pomisleke in jedla, kar so iz njih sluhali na njenem stnovanju. Njena sestra je v preiskavi povedala, da sta obtožena prinajala od drugih priložnostnih tudi krompir, kruh in čebulo. Prihajala in odhajala sta skupaj. Vselej sta imela pri sebi vrečo. Oškodovanec Luin je imel precej škode, ker so mu vrnila le polovico masti. Kazenskemu postopanju se ni pridružil. Policijski uradnik Lovrečič Branko je izpovedal, da je Mrhar izpovedal na policiji brez pritiska. Druge priče obtožencev niso posebno obremenjevale niti razbremenjevale.

Iz kazenskega lista je bilo razvidno, da je bil Jože Klemenčič že večkrat kaznovan, enkrat celo na 1 leto in 6 mesecev robije, pretilanskim pa na 1 leto. Mrhar je bil lani januarja obsojen na 2 leti in 6 mesecev robije, oktobra pa je bil pogojno amnestiran.

Posvetovanje senata je trajalo skoro tri četrt ure. Sodniki so vse tri obtožence spoznali za krive z malimi izjemami po obtožnici. Jože Klemenčič je bil za 5 zločinov po § 314, 315 in 316 k. z. obsojen na 1 leto in 6 mesecev strogega zapora, Jože Mrhar po § 314, 316 k. z. na 10 mesecev strogega zapora in obtoženka Uršula zaradi prikrivanja ukradenega blaga iz dveh tatvin na 1 mesec in 15 dni strogega zapora, pogojno za dobo 2 let. Vsi obtoženci so bili z izrekom in obsodbo zadovoljni. Klemenčič je prosil, da bi mu dovolili za nekaj časa odlog nastopa kazni. Ker je njegova kazen višja od 1 leta, njegovi prošnji ni bilo ugodeno.

Živilski trg na binkoštno soboto

Nenavadno mnogo domače povrtnine — Naprodaj je bilo tudi že precej cvetače

Ljubljana, 12. junija.

Danes je bilo toliko na zelenjadem trgu kakor navadno je pred velikimi prazniki. Razmere na domačem zelenjadem trgu so se zdaj že povsem uredile. Pridelovalci zelenjave v Trnovem, Krakovem in v drugih predmestjih zdaj zalagajo s svojimi pridelki tudi branjeve.

Posebej bi bilo treba zapeti slavo domači, trnovski salati. Na trg prihaja tako lepa in sveža, da jo moraš občudovati, četudi je ne kupuješ. Zdjaj je najlepša prilika za kupovanje domače glavne salate; ko bo nastopila vročina, ne bo več toliko tega pridelka, ki je res lahko ponos naših zelenjadarjev. Prodajajo tako velike glave salate kakor da so zeljnate. Menda je bilo letos tudi vreme ugodno, da je zrasla tako lepa salata. Tega blaga je zdaj toliko, da je naprodaj precej ceneje kakor so določene maksimalne cene, kar je nedvomno zelo pomembno. Maksimalna cena je določena na 6 Lir kg, danes je pa že večina prodajalk prodajala salato po 4 do 5 Lir.

Zdjaj kaže, da se gospodinja pomudi delj časa na zelenjadem trgu; lahko bo odkrila marsikaj, česar morda ne bo niti pričakovala. Tako je bilo danes naprodaj precej lepe cvetače. Vprav presenetilo nas je, da je doslej zraslo že toliko lepe cvetače na ljubljanskih vrtovih. Seveda tega pridelka še ni toliko, da bi ga bilo treba dolgo ponujati na trgu, a gospodinjice, ki so vstale dovolj zgodaj, so se lahko zalo-

Na zelenjadem trgu smo pa davi videli še druge zgodnje pridelke, ki jih ni bilo le za vzorec. Tako je bilo že precej ohrovtov, ki je začel »delati glave«. Prihodnje tedne bo tudi tega pridelka že mnogo, prav tako bodo začeli kmalu dovažati na trg zgodnje zelje, če ga že ne bodo porabili vsega za kisanje. Starega kislega zelja je zdaj še precej, čeprav ga gospodinjice kupujejo dan za dnem na vozove.

Na zelenjadem trgu bo zdaj kmalu že pesa toliko kolikor je zelene kolerabe. Letošnja letina je za nekatere vrste povrtnine res zgodnja. Domača pesa je zdaj že skoraj tako debela kakor je bila včasih sredi leta. Prav tako je mnogo nove domače čebule, ki je pa še, seveda, ne prodajajo po teži, temveč v šopkih, in sicer tri čebule po litri. Tudi čebula je tu in tam že precej debela. Zdjaj jo radi kupujemo, saj nam že dobro nadomešča uvoženo.

Ob binkoštih so vedno šle zelo v denar črešnje, ki so jih kupovali najbolj botri za birmance. Zdjaj prav tako zelo radi kupujemo to sladko sadje, ki prihaja zadnje čase še precej boljše in lepše kakor prejšnje tedne. Za popoldne je bila napovedana zopet pošiljka črešenj. Koliko jih pa bo naprodaj jutri, bomo že videli.

Branjevci so se danes založili le z domačimi pridelki. Imeli so zlasti mnogo salate in zelene kolerabe. Uvožene pridelke so razprodali, tako da so danes gosodinje

kupovale na živilskem trgu le domače pridelke.

Veliko zanimanje je bilo zopet za borovnice, a v zadnjih dneh jih nabiralci niso nabrali mnogo za prodajo, ker ni bilo vreme ugodno. Tudi večerj jih je pregнал iz gozda dež, čeprav ni mnogo deževalo.

Prilprave za zimsko rejo

Ljubljana, 12. junija.

Reja malih živali v mestih je pač najbolj težavna pozimi. Kdor hoče tudi preko zime hraniti živali in imeti še tedaj, zlasti pa naslednjo pomlad, koristi od njih, se mora pravočasno potruditi in omisliti dovolj krmil za zimsko rejo. Prepozno je, če reji nakupujejo krmil za zimsko prehrano živali šele tik pred zimo. Takrat je krma draga in težko je je nabaviti več hitrati, ker so izdatki zanjo preobčutni in za malega človeka nezmogljivi.

Tako je edino prav, če se mali gospodarji zanimajo za zimsko prehrano že sedaj. Ze lani je Zegoza pripravila akcijo za nakup raznih krmil. Okoliščine pa so povzročile, da akcija v marsičem ni povsem uspela. Vendar pa je prinesla mnogo ekušenj, ki bodo letos omogočile, da se bo krma dobila pravočasno in po znosnih cenah.

Sedaj je čas košnje. In prav glede sena so bile lani velike težave in cene tudi visoke, da mali gospodarji sena skoraj niso mogli nakupiti ter so morali pokliti mnogo preveč živali, zaradi česar trpi že letošnja reja, ker ni dovolj plemenskih živali. Da se tudi letos ne primeri taka nepriklia in da bi se seno dobilo po zmer-

nih cenah, sta Zegoza in društvo Mali gospodar je sedaj ukrenila vse potrebno, da pride v Ljubljano dovolj najboljšega sena po čim nižji ceni.

Ker pa ob ustanovi ne razpolagata z velikimi denarnimi sredstvi, iz drugih virov pa se mora denar obrestovati in bi to neugodno vplivalo na ceno krmil, sta ob ustanovi začeli z zbiranjem interesentov in sprejemanjem predplačil. Seno bodo lahko dobili samo oni mali gospodarji, ki ga bodo naročili že sedaj in bodo začeli zanj plačevati določene obroke. Seno bo stal v Ljubljano dostavljeno okoli 2 liri za kilogram, kar bo za polovico manj, kakor je bilo lani. In razen tega bo to najboljše sladko seno, ki je edino zadostno uprabo in primerno za male živali, predvsem pa za koze, ki uspevajo le, če se jim poklada res dobro sladko seno.

Tudi prilprave za nakupovanje drugih krmil, kakor korenja, pese, drobnega krompirja in drugega, so že v teku in bodo z vsem preskrbljeni mali gospodarji, ki se bodo prijavili že sedaj. Vsi tisti, ki se ne bodo prijavili in ne plačali določenih obrokov, bodo dobili krmila le tedaj, če bodo še na razpolago potem, ko bodo zadovoljeni tisti, ki so se prglasili: dobili jih bodo pa le po višjih cenah, zlasti seno, ker bo to po znanih cenah le za tiste, ki ga naroče že sedaj.

Prav je, da se je pravočasno začelo skrbeti za zimsko krmila za male živali, da ne nastanej tudi letos v tem pogledu kake nepravilike in da se bo vse blago dobivalo izključno neposredno od pridelovalcev samih, da bodo tako cene res najnižje. Saj se reja malih živali le tako lahko ohrani in podpre malo gospodarstvo.

Predavanje o Kristofu Kolumbu

Predaval je podpredsednik Zavoda za italijansko kulturo prof. Vito Papaluca

Ljubljana, 12. junija.

Snoči je bilo v prostorih Zavoda za italijansko kulturo zanimivo predavanje o Kristofu Kolumbu. Pred polno dvorano je predaval podpredsednik zavoda prof. Vito Papaluca.

Pred začetkom predavanja je predsednik zavoda prof. dr. Calvi pozdravil vse prisotne, zlasti zastopnika Ekscelence Visokega komisarja, zastopnika Ekscelence poveljnika XI. Armadnega Zbora, zastopnika Zveznega tajnika, rektorja vseučilišča in druge odličnike, ter se jim zahvalil za odziv. Nato je dr. Calvi kratko orisal veliki in svetniški lik Kristofa Kolumba, in predstavil predavatelja.

Prof. Papaluca je najprej pozdravil navzočne ter takoj v začetku povdaril važnost Kolumbovega odkritja. Med drugim je kratko opisal vzroke in namene pomorskih potovanj starih Grkov in Rimljanov po Sredozemlju do odkritja Amerike. Zamislil, da bi se dalo priti v Indijo po krajši morski poti, je vzklikal najprej pri Italijanih in potem pri Portugalcih. Nadalje je predavatelj povdaril italijanstvo Kristofa Kolumba in Italijan. Taka trditve bi bila dokazala genovska občina s spisi, ki jih hrani Trditve špancev, da je bil španec, pa je brez podlage. Neki zelo učen, a prav toliko pristranski Francoz, tako je dejal prof. Papaluca, pa je hotel dokazati, da Kolumb ni Italijan. Taka trditve bi bila enaka trditvi, da sonce ne obstoja. Kdaj se je rodil, točno ne vemo, kakor nam niso znane podrobnosti o njegovi otroški dobi. Sploh je njegovo življenje zavito v

meglo. Kristof Kolumb je bil uverjen, da ga je Bog dolžil, da mora odkriti nov svet in da bi moral biti ves svet pokristijanjen. Vendar pa s svojo zamisljavo dalj časa ni mogel prodreti. Šele Izabela Kastiljska mu je dala 3 karavale, od katerih je bila največja »Sveta Marija«, ki je imela 200 ton. Odpulil je 2. avgusta 1492. in po naporni vožnji, polni strahu in oklevanja, mornarji so se upirali in zahtevali povratek, je pristal 21. oktobra istega leta ob obali San Salvadorja. Potem se je zmoglaslo vrnil na Portugalsko. Nato je še trikrat odpulil čez sluzoč. Na ameriška celinska tla je stopil šele drugič. Prvič je namreč mislil, da je došel na Japonsko.

Zgodovinsko dejanje pa ni prineslo Kristofu Kolumbu tistega zadoščanja, ki ga je zaslužil. Enkrat so ga celo zapirli in uklenjenega privedli v Evropo. Tu je bil seveda takoj osvobojen in imenovan za velikega admirala ocaonov in ameriškega podkralja. Kljub temu pa je posej živel v samotji. Pred smrtjo si je spet zaželel videti Ameriko, z istim ognjem kakor mož obraz ljubljene žene. Kupil je ladjo in dosegel po 80 dneh plovske skozi strašne viharje namen. Tam je umrl. Truplo je bilo prenešeno v Evropo, kje je sedaj, ne vemo. Takšno je bilo življenje moža, ki se mu ni zgodovina niti s tem oddolžila, da bi se novi svet, ki ga je on odkril, imenoval po njem.

Lahko razumljiva in izčrpna izvajanja prof. Vito Papaluca je občinstvo nagradilo s ploskanjem.

Sportni pregled

Posledice, ki je potrebno o njih razmišljati

Ljubljanska nogometna zveza je na svoji zadnji seji med drugim sklepi sprejela tudi odločitev o kaznovanju igralcev, ki so se tako daleč spozabili na tekmi slabega spomina med mladiko in Zabjaka, da so tvorno napadli svoje tovariše ali pa se drugače nesportno obnašali. Kaznovani so bili vsi, kakor je kdo zaslužil. Da naši protesti proti takratnim grobim izpadom niso bili pretirani in neupravičeni, dokazuje dejstvo, da so nekatere kazni prav ostre. Tako so bili kaznovani:

S trimesečno prepovedo igranja po § 18 kazenskega pravilnika igralec SK Zabjaka Bogdan Baumgartner. Ker se mu vsteje suspenz, mu poteče kazen dne 7. avgusta. S triletsko prepovedo igranja je bil kaznovan po § 18 kazenskega pravilnika igralec SK Mladike Zvone Keržič. Vsteje se mu suspenz in mu kazen poteče dne 28. t. m. Z dveletno prepovedo igranja je bil kaznovan igralec SK Zabjaka Jože Sajovic po § 19 kazenskega pravilnika. Ker se mu vsteje suspenz, mu kazen poteče 7. junija 1945.

Nedvomno so te rigorozne kazni zveze popolnoma na mestu. Skrajni čas je za klubsko vodstva, ki imajo v svojih vrstah nedisciplinirane igralce, da začnejo o teh posledicah premišljati. Zveza v gornjem primeru ni načela rezultata, vendar je za Zabjak izguba dveh igralcev prav tako boleča zadeva. Moštvo izgubi lahko na ta način, če ne bo spremenilo svoje nenapete podjetnosti, svoje najboljše igralce in bo po svoji krivdi v bodoče zasedlo slabša mesta, kakor bi jih, če bi tekmovalo, kakor zahtevajo pravila in sportna fairnesa.

Razen imenovanih so bili kaznovani še nekateri drugi igralci. Med njimi je tudi igralec Tobačne tovarne Drago Nagode, ki mu je zveza prepovedala nastop za 5 mesecev. Kazen mu poteče 7. novembra 1943. Ukorjena sta bila igralca Janez Pišek od Marsa in Slavko Pelicon od Ljubljane. Suspendiran je bil Marovec Bogdan Perko.

Sportni spored med prazniki

Zveza je odobrila naslednje tekme, ki bodo med binkoštnimi prazniki: V nedeljo na igrišču Hermesa: ob 9.30: začetek mladinskega turnirja: Hermesa—Zabjak, ob 10.30: Vič—Mars, ob 15.00: tekma rezerv Hermesa—Mars, ob 17.00: tekma I. moštev Hermesa in Marsa. Na igrišču Mladike: ob 10.30: mladinska tekma Mladika—Tobačna tovarna.

ob 16.00: tekma rezerv Mladike in Zabjaka,

ob 17.00: tekma I. moštev Mladike in Tobačne tovarne.

V ponedeljek popoldne se nadaljuje na igrišču Hermesa mladinski turnir:

ob 16.00: nastopita premaganca prejšnjega dne,

ob 17.00: zmagovalca.

Prijateljem našega nogometa bo ta urnik nedvomno zadoščal, da se bodo odločili za katero izmed napovedanih prijateljskih tekem. Kaj več jim ni ne moremo povedati, ker od pridediteljev nismo prijeli niti najmanjšega obvestila kako in kaj.

Hrvatski atleti v boju za zvezni pokal

V nedeljo je bilo v Zagrebu prvo lahko atletsko tekmovanje za zvezni pokal. Nastopili sta moštvi Haska in Zagreba. Zmagal je Hašk s 164 točkami pred Zagrebom, ki je zbral le 119 točk. Doseženi so bili naslednji najboljši rezultati:

tek 110 m čez zapreke: 1. Ferjančič (H) 17.5 — 100 m: Vanič (H) 11.3 — 400 m: Despot (H) 51.7 — 800 m: Djurič (H) 2:03.1 — 1500 m: Bedenikovič (Z) 4:13.2 5000 m: Doršič (H) 17:13.8.

Krogla: Bambič (H) 12.49. — kopje: Marčelja (Z) 56. — disk: Sojč (H) 39.24. — palica: Briek (H) 3.02. — višina: Abramovič (H) 1.81. — daljina: Urbič (Z) 6.62. — stafeta 4x200: Hašk (Djurič, Vanič, Despot, Tumača) 1:33.7.

Tekmovanje se bo nadaljevalo še z drugimi medsebojnimi močevnimi dvoboji. Pokal bo dobilo moštvo, ki si bo med tekmovalcem nabralo največ točk.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 12. junija, ob 18.30: Stari in mladi. Red B.

Nedelja, 13. junija, ob 18.30: Deseti brat. Zadnjikrat v sezoni. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Ponedeljek, 14. junija, ob 18.30: V Ljubljano je daljano. Zadnjikrat v sezoni. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Torek, 15. junija, ob 18.30: Skupno življenje. Premiera. Red Premierški.

OPERA

Sobota, 12. jun., ob 18.: »Tiba vedas. Opera. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Nedelja, 13. junija, ob 17.: Thals. Izven. Cene od 28 L. navzdol.

Ponedeljek, 14. junija, ob 17.: Prodana nevesta. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Torek, 15. junija: Zaprto.

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE

Sportnim voditeljem ljubljanske pokrajine!

Jutri, v nedeljo, 13. t. m., bo generalni tajnik C.O.N.I.-a nar. svetnik Paolo Pucelj govoril ob 11. v mali dvorani »Glasbene matice« sportnim voditeljem ljubljanske pokrajine.

Povabljeni so vsi člani pokrajinskega odbora C.O.N.I.-a, predsedniki in tajniki sportnih zvez, predsedniki in tajniki sportnih klubov in sodniških odborov.

Izostanki niso upravičeni. G. Buratti, zaupnik C.O.N.I.-a, s.r.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 12. junija: Jazec Falkund, Leon III.

Jutri: Nedelja, 13. junija: Binkošti, Anton Padovanski.

Pojutrišnjem: Ponedeljek 14. junija: Bazilij.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matca: Praga — zlato mesto.

Kino Sloga: Očetova tajnica.

Kino Union: Vihar nad zalivom.

Kino Moste: Ognjena zemlja in Šola za bojazljivce.

Razstava akvarelov Bruna Vavpotiča v Obersonovi galeriji, odprta od 8. do 12. in od 14. do 18.

PRIREDITVE V NEDELJO IN PONEDELJEK

Kinematografi nespremenjeno.

DEZURNE LEKARNE

Sobota in nedelja: Mr. Bakarčič, Sv. Jakobova trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20 in Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Ponedeljek: Mr. Sušnik, Marjin trg 5; Deu-Klanjšček Dia, Cesta Arielle Rea 4 in Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo bo opravljal od sobote od 20 do ponedeljka do 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Franc Ciber, Stefsnova ulica 7.

Iz Hrvatske

Rumunski učenjak v Zagrebu. V Zagrebu je prispel večeritek znani rumunski književnik, akademik, znanstvenik, novinar in politik Nichifor Crainic, redni profesor univerze v Bukarešti kot gost hrvatske univerze. V petek zvečer je predaval v dvorani Trgavske zbornice o rumunski duhovni liriki. Na kolidvoru so sprejeli uglednega rumunjskega gosta rumunski poslanik Dimitrije vitez Buzdugan, rumunski odposlanec za kulturne stike prof. Valentin Chelaru, zastopnik hrvatskega zunanega ministrstva ter predstavniki zagrebške univerze.

Pedagoško delo o pevski umetnosti. V Zagrebu je izšla te dni pedagoška knjiga »Umetnost petja«, delo znanega opernega in koncertnega peva Marijana Majcena. Uvod je napisal prof. dr. Ivan Eshl. Marijan Majcen je v svoji knjigi teoretično obdelal svoje bogate izkušnje peva in pevškega pedagoga.

Nadarjeni in nenadarjeni otroci. Zavod za psihologijo pri zagrebški fakulteti je preizkusil lani inteligenco 1149 učencev ljudskih in dijakov srednjih šol po tako zvani BOB seriji, obsegajočih 80 vprašanj. Uspeh je bil zelo zadovoljiv. Največje število točk je 80, najmanjše pa 0. Doseženih je bilo največ 70, najmanj pa 6 točk. Največkrat se je pokazalo, da so v mestu rojeni otroci bolje odgovarjali na vprašanja, kakor oni s kmetov. Isto velja tudi za otroke, živeče v boljših gmetnih in zdravstvenih razmerah.

OGGI DANES
"PRIMA" "PREMIERA"

AL CINE UNION
V KINU UNION

ARMANDO FALCONI
ANDREA CHECCHI
ADRIANA BENETTI
ANNELIESE UHLIG
MARIO FERRARRI
CAMILLO PILOTTO
RUBY D'ALMA

TEMPESTA SUL GOLFO
VIHAR NAD ZALIVOM

Drammatica avventura d'amore nella festosa cornice di Napoli borbonica
Drammatica ljubavno pustolovščina v razkošnem okvirju burbonskega Neapolja

Un Film LUX diretto da G. RIGNELLI
Regija

Čas košnje se je začel

Nekaj besed o poeziji in prozi košnje v mestu in na deželi

Ljubljana, 12. junija.

V našem leposlovju je že tradicija, da vpletajo kmečka opravila v poezijo ter da gledajo na kmečko delo z nekim posebnim pesniškim navdihnjenjem. V resnici zaslediš lahko povsod poezijo, a povedati je treba, da je drugače pesniško navdušen kosec, ki že od zore vihti koso kakor pisatelj, ki je nekdo videl kosca na travniku ali slišal o njem, odnosno o dišečem senu. Čas košnje ima nedvomno svojo poezijo; morda že zaradi tega, ker je košnja pripodoba konca pomladi ter minljivosti, saj tedaj pada pod koso zadnje pomladno cvetje. Morda so prav zaradi tega začeli smrt upodabljati s koso. Toda košnja vendar ni tako žalostna, da bi morali misliti le na smrt.

Prazničnost kmečkega dela

V resnici je nekaj na tem: v kmečkem delu je poezija. Težko je reči, ali je kaj poezije, ko delavec vihti rovnicu na cesti; ko pa kosec sredi žive narave, kakor da je spojen z zelenjem travnikov, vihti koso v posebnem ritmu, se ne moreš ubraniti vtisa, da je v tem delu nekaj lepega. Nedvomno je košnja težko delo, a pravi kosec najde v njem užitek, kakršnega ti nudi vsako uspešno in zdravo preizkušnja sil. Ali si morete misliti še kakšno ročno delo, ki bi tako zdravo krepilo mišice in bilo po svojih gibih bolj vzorno prilagojeno dihanju in srčnim utripom? Toda v košnji je še nekaj več, da smerno govoriti o njeni poeziji. V vseh velikih kmečkih opravilih je poseben čar prazničnosti. To velja za kmečko delo na deželi; v mestu kopni poezija tudi pri košnji. Zdi se celo, da je v kmečkih opravilih ostalo nekaj obrednosti tistih davnih časov, ko je človek začel pomembnejše delo z obredom ter žrtvovanjem. Delo je bilo tako spojeno s slovesnostjo. V krajih na deželi, kjer še niso obledeli mnogi prastari običaji in še žive izročila naših prednikov, se polasti ljudi ob posebnih prilikah praznično občutje, čeprav je težavno delo popolno nasprotje praznovanja. Takšne prilike so čas oranja, košnje, žetve in trgatve. V starih časih so praznovali praznike žetve. Trgatve je še vedno prava slovesnost v nekaterih krajih. V Slovenskih gorah so še do novejšega časa ob trgatvi streljali kakor ob proučenjih. Ob trgatvi so pekli potice in nosili na mizo vse, kar je veljalo za najboljšje. Toda tudi košnja ni bila na kmetih nikdar le navadno opravilo. Na njo so se pripravljali kakor na pravi praznik. Kosecem so vselej dobro postregli z dobro jedjo, samo po sebi se je zdelo razumljivo, da kosec tudi ni smel biti jezen. Tako je poezija prevladovala nad prozo napornega dela in so celo napori in utrujenost povzdigovali posebno slovesno občutje. Čim napornejša je bilo delo tem bolj se je delavec pošaljal občutek slovesnosti ter prazničnosti, ko so sedeli k mizi ali okrog velikega jerbasa na travniku.

Poezija košnje dandanes

Poezija košnje še vedno ni povsem izumrla. Marsikaj se je res spremenilo. Na nekaterih travnikih sploh več ne vidiš kosca ob košnji. Če ima malo domišljije, ti stopi pred oči prikazen apokalipse, ko zagledaš konje, ki vlečejo kosilni stroj. V tem ni več lepega ritma. Kosa se več ne oglašja na klepalniku in ne zapoje ob dotiku osle. Kosilnica sicer šklepeče in konji prhajo pred njo, človek pa — kako bi ga imenovali: kosec ali voznik? — od časa do časa zarobiti, ko naleti stroj na kamen. Tako se vsaj v tem pogledu ni mnogo spremenilo, kajti že od nekdaj moti poezijo košnje kamen, ki se ob njem krha kosa in nastal je celo rek: Kakor kosa na kamen. Seveda mi, ki se še predobro spominjam starih časih košnje, nimamo pravega razumevanja za poezijo košnje s kosilnico. Pesniki nove stvarnosti se šele roje. Zdi se nam le, da ni nič več prazničnega v tej košnji in da ob kosilnici nihče ne vriska, kakor so vriskali včasih kosci na travnikih. Tudi pesmi deklet, ki suše, so utihnile. Kosecem ni treba seveda nositi tudi težkih jerbasaov na travnik in konji, ki so postali moderni kosci, si postrežejo sami z več ali manj sočno, sladko ali kislo travo.

Košnja v Ljubljani

Ko govorimo o Ljubljančanih, navadno mislimo na meščane v pravem pomenu besede, namreč na tiste meščane, ki se vprašujejo, kje rastejo vzgajice; s tem pa delamo krivico številnim ljubljanskim kmetom. Kmečki stan ni v Ljubljani zadnji. Z našimi kmeti ne morejo tekmovali niti mnogi deželani, ki mislijo, da imajo v zakupu vse kmetovstvo. Nekaj naših kmetov je premožnih. Stanujejo v pravih meščanskih vilah, a kmečkega dela se vendar ne sramujejo. Napredni so v dobrem pomenu besede. Niso tako zakrknjeno starokopitni kakor deželani. Znajo obdelovati zemljo uspešno z vsemi modernimi pripomočki. Razumljivo je torej, da

uporabljajo tudi kosilnice, zlasti ker imajo velike travnike. Večina je živinorejcev, ker najbolj kaže rediti krave za prodajo mleka v mestu. Vendar še ne kosijo na vseh travnikih s kosilnicami. Na nekaterih travnikih bi tudi ne kazalo kositi s kosilnico, ker so tla mehka in bi konji napravili precej škode. Tako ne kaže kositi s kosilnico marsikje na Barju. Prav tako so kosili v Mestnem logu vedno le s kosami. Mestni log in Barje sta slovela že zdavnaj po svojih travnikih. Posestniki so potrebovali številne kosce. Kmečkih delavcev ne moreš najeti v mestu kadar koli in kjer koli na deželi, kjer vsi pomagajo drug drugemu. Zato se je v Ljubljani razvil običaj, da so ob času košnje prihajali iskat dela z dežele, včasih tudi iz zelo oddaljenih krajev, delavci ter iskali za službo pri košnji. V Ljubljani smo imeli dolgo pravo posredovalnico za kosce, a brez pisarne in uradnikov. Kosec, ki so želeli dobiti delo, so čakali s kosami na Krekovem trgu, da jih kdo najame. Posestniki so seveda tudi dobro vedeli, kje je treba iskati kosce. Vsi niso sicer najemali koscev na Krekovem trgu, ker so nekateri imeli stalne delavce, a ko je primanjkovalo delavcev, je bilo treba vsekakor upoštevati borzo dela pod kostanjem Kosci: so pa tudi znali varovati svoj poklicni ponos ter ceniti svoje delo. Ni bilo dovolj, da je delodajalec dejal: Poldi kositi! Kosec je vprašal: Koliko boš dal? Ali bo kaj pijače? In hrana? Samega subega kruha ne bom otepal! — Pogajanja niso bila tako gladka. Kosci so imeli svojo tarifo. Izkuseni so tudi dobro poznali gospodarje. Kakor da imajo kartofle o vseh gospodarjih, so vedeli natančno, kako potreba ta kako oni: kako te je potegnil ta in kako je bilo treba pljuniti v roke pri onem. Prav dobro so se spominjali, kak-

šna je bila pijača pri katerem koli gospodarju in kaj so jedli že pred leti. Vedeli so pa tudi, kakšna je trava na posameznih travnikih ter kako reže kosa tam in kako drugje.

V Ljubljani diši po senu

V času košnje je vsa Ljubljana odišavljena s senom. Nešteto vozov sena se pomika skozi mesto od južne strani, kajti mnogo posestnikov, ki imajo travnike v Mestnem logu ali na Barju, stanuje v Šiški, na Ljubljanskem polju ali v vaseh ob Ljubljani. Sicer nam je vonj sena domač tudi v drugih letnih časih, ker imamo blizu središča trg za seno — na Borštnikovem trgu, pod starodavno lipo. Prav takšne malenkosti dajejo Ljubljani poseben čar, da jo tako ljubimo kakor je mogoče ljubiti le njo. Dandanes nam je vonj po senu še posebno prijeten in veselil smo, da je Ljubljana kmečka, da ima travnike, da je dobro razvita živinoreja in da smo samostojni tudi v tem pogledu. Včasih smo radi govorili o napredku in razvoju mesta, češ, povsod se razprezajo nove ulice, mesto se vedno bolj širi na vse strani, vasi se prerajajo v predmestja. Toda zdaj smo veseli, da v mestu še vedno tako diši po senu ob času košnje ter da na košnjo ne moremo pozabiti, čeprav bi radi veljali za velemočane. — Čas košnje se je torej začel. Letos menda malo prej ter bo tudi v tem pogledu letina bolj zgodnja. Sicer se pa čas košnje začne ob Medardu. O kresu bi moralo biti pokošeno po večini vse. Toda košnja je zelo odvisna od vremena. Pri nas pa tudi mnogi kmetje še vedno kosijo prepozno, ker mislijo, da rase trava bolj gosta, če kosijo čim bolj zrelo, da se seme osuše, a seno iz zrele trave je mnogo slabše.

Kačji strup proti bolečinam

V Berlinu imajo v službi znanosti veliko kačjo farmo

Sredi Berlina dela mož, ki spada njegov delokrog gotovo med najbolj čudne na svetu. To je upravitelj kačje farme instituta Asidserum. Piše se Krause. Čez dan se mušičevina med svojimi kačami. Čudni so občutki človeka, ki ga zanese pot v kačjo farmo, kjer lahko vidi, kako se suče Krause med svojimi varovankami brez kakršne varnostne naprave, a na farmi redi najnevarnejše, najbolj strupene in bojevite kače.

Nekdo, ki je posetil upravitelja kačje farme, pripoveduje, kako ga je našel v trenutku, ko se je ukvarjal za meter dolgo kačo naočarko. Jemal ji je strup, ki se uporablja za izdelovanje seruma. Nevarno strupeno kačo je držal za vrat. Kača je srdito opletala z repom okrog sebe. Spretno ji je odprl gobec, da so se pokazali ostri strup vsebujoči zobje. Kača samo spusti kapljico strupa v stekleno posodico, čim se njen rob dotakne strupenih zob.

V steklenih kletkah so zbrane kače vseh evropskih in prekomorskih vrst. Kletke stoje v dolgih vrstah ob stenah. Tu je naočarka, krasen črno belo progast eksemplar. Čim se odpro vratca njene kletke, dvigne glavo, napne svoj tilniški ščit, tako

da se jasno pokaže oris naočnikov, po katerih je dobila kača ime. Ob pogledu na kače spreleti človeka mrzab. Že od nekdaj so zdravilniki uporabljali živalski strup za lajšanje bolečin. Posebno važno vlogo pa igra v novejšem času v tem pogledu kačji strup. Berlinski Asid.Serum zavod je na tem polju vodilni. Blagodejni učinek kačjega strupa so preizkusili plasti na ljudeh, ki jih muči naduha, ali razjeda rak in pri vseh se je pokazalo, da jim serum iz kačjega strupa znatno olajša bolečine. Drugo tako bolečino lajšajoče sredstvo je viprasid, ki so ga izdelali učenci iz strupa kače vipera ammodytes. Poskus so pokazali, da je strup te kače učinkovito sredstvo proti bolečinam, celo učinkovitejša od morfija. Posebno pri hudih bolečinah, ki jih povzroča večina rak, dela viprasid naravnost čudeže. Nekaj ur namreč zadostuje, da odstrani vse pojave otrpjenosti, povzročene po hudih bolečinah.

Na kačji farmi v Berlinu pridobivajo vse kačje strupe, potrebne za lajšanje bolečin. Tu delajo enajski pogosto v nevarnosti za lastno življenje, da pripravljajo učinkovita sredstva proti bolečinam bolnih ljudi.

Pegasti legar v Turčiji

Epidemija pegastega legarja dela oblasti v Ananki hude preglavice. Do 1. junija je bilo zabeleženih v Istanbulu 395, v Ananki pa 104 primeri te nevarne nalezljive bolezni. Policija je dobila nalog strogo paziti na vse zanemarjene ljudi po mestu. Berače, postopake in druge ljudi, ki hodijo po mestu brez dela, umazani in zanemarjeni, spravlja policija v javna kopalnica, kjer se morajo kopati, obkole in čevlje jim pa razkužijo. Kdor more, se da tudi cepiti. Primenjujejo pa seruma. V Istanbulu pričakujejo, da jim bo v kratkem poslan serum iz Nemčije. Turški tisk je porabil to priložilo, da je opozoril javnost na vedno večji dotok podeželskega prebivalstva v Istanbul. Ob zadnjem ljudskem štetju leta 1940 je imel Istanbul 800 tisoč, zdaj jih pa ima že okrog milijon. Oblasti so odredile zdravstveni pregled vseh v mesto prihajajočih ljudi že v pristanišču in na kolodvorih.

Strogi dvorni predpis

V »Uvodu v dvorno etiketo« iz leta 1727 so dana mladim plemičem navodila, kako se je treba vesti na evropskih dvorih, kakšne so tam navade in ceremonije. Eno poglavje obravnava vprašanje, kako hodijo na dvorih spat in kako vstajajo. V tem poglavju je rečeno, da se morajo celo kronane glave strogo držati določenega časa, kdaj je treba hoditi spat in kdaj vstajati. Ti predpisi so bili prav tako strogi za kronane glave kakor za otroke.

Po strogih dvornih predpisih, ki so ostali v veljavi nad 100 let, so morale kronane glave ter člani vladarskih rodbin hoditi spat poleti ob 10., pozimi pa ob devetih zvečer. Kronika španskega dvora pripoveduje, da se prva žena Karla II., Marija Luiza, po prihodu na španski dvor ni hotela ukloniti temu običaju. Izjavila je, da bo hodila spat, kadar se ji bo zahotelo. Toda naletela je takoj na odločen odpor. Njene komornice so se vsak večer, kadar kraljica ni pravočasno vstala, da bi se podala k počitku, molče pojavile in jo začele slati kar za mizo. Ena ji je jela česati lase, druga je zlezla pod mizo in ji sezula čevlje. Tako kraljica ni preostajala drugega, nego oditi v spalnico.

Japonski profesor odlikovan z Goethejevo nagrado

Bivši profesor na cesarski univerzi v Tokiju dr. Fumitaro Adachi je bil odlikovan z Goethejevo nagrado, ki mu jo je podelilo Goethejevo društvo na Japonskem kot prvenemu Japoncu, ki se je lotil proučevanja velikega nemškega pesnika in njegovih del. Na Japonskem je cela vrsta učenjakov, ki se pečejo z Goethejevo filologijo. Adachi je bil izbran izmed njih kot najzaslužnejši.

Evropske rezerve

Pod vodstvom dr. Ilgnerja so pripeljele dne v Budimpešto zastopniki nemške industrije na pogajanja in posvetovanja z

Poveljnik Gianfranco Gazzana, ki je poto pil 28 ladij in eno križarko, je bil te dni odlikovan s viteškim križcem reda železnega križa

zastopniki madžarske industrije. Na prvem zasедanju je predaval predsednik gospodarske zbornice v Aachenu Hans Croon o evropskih rezervah. V prvotajajočem narodnem gospodarstvu v industrijo preusmerjenih držav je našla srednjeevropska industrija nova dodatna tržišča za svoje proizvode. Najboljši dokaz tega je že močno industrializirana Madžarska.

Misli

Ce žanješ v življenju uspehe, te spoznavajo ljudje, ce žanješ neuspehe, spoznavas ti ljudi.

Bolje je ženiti očeta kakor možiti mater.

Bolje je cigansko voziti se kakor gospodsko hoditi peš.

Ženske lažejo s svojimi lepimi ustmi, moški pa pisмено.

Najboljša ženska ni tista, ki se najmanj o nji govori, temveč tista, ki najmanj govori.

Za mnoge znanec človek ne ve, kako je prišel do njih, še manj pa, kako bi se jih zopet odkrižal.

Moški je igralec, ki stalno izgublja, pa je vedno prepričan, da dobiva.

Prijaznost je jezik, ki lahko z njim govore nemi, gluhi ga pa lahko razumejo.

Ce hočeš točno vedeti, koliko je vreden denar, si ga izposodi.

Kdor se dvakrat spotakne ob isti kamen, zasluži, da si zlomi vrat.

Pred prazno blaginjo in krepost ni treba postavljati straže.

Vечно žensko: kaj naj oblečem?

Ženska popušča v ljubezni, moški zaradi ljubizni.

Od tod se moram izmotati — se spomni miš šele potem, ko se ujame v past.

Križanka št. 84

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
		15						16					
17	18		19					20				21	
22		23		24				25				26	
27			28					29				30	
31					32						33		
34				35						36	37		
38			39					40	41		42		
43			44					45			46		47
								49				50	
51								52					

Besede pomenijo:
Vodoravno: 1. celina, 9. mesto na Koroskem, 15. odvzemati, jemati del pripadajočega, osparovati, 16. redovniki, 17. kazalni zaimek, 19. svojilni zaimek, 20. ne v celoti, 21. začetek zmešnjave, 22. molit (lat), 24. žensko ime, 25. z mastjo ali tekočino obdana, napolnjena, 26. latinsko po zdrav, 27. južno sadje, 29. kos lesa, železa 30. svetopisemska oseba, 31. bivši predsednik španske republike, 32. napolnjena, pripravljena na strel, 33. uradnik, ki išče stranke na terenu, tudi policijski nameščene, 34. germansko plemo, ki se je pojavilo in izgubilo ob preseljevanju narodov, 35. srbsko moško ime, 37. ljubkujoča oblika imena pod 24. vodoravno, 38. žensko ime, 39. mesto v Slavoniji, 40. mesec, 42. srak (začetni slogi v tujkah, besedah, ki pomenijo predmet v zvezi z zrakom), 43. povratni zaimek, 44. vrtnina, 45. neobdelan neolitik, 47. sredi tokave, 48. silikasta (lj je ena črka), 49. zajedalec, bitje, ki živi na račun drugega, 51. država v USA, 52. zdravstveni zavod (množ.).
Navpično: 1. pristanišče v Čilu, 2. sportna kratica, 3. rastinska bodica, 4. brezpravni podložniki, 5. evropsko glavno mesto, 6. majhno okno, 7. ime naše filmske igralke, 8. njeje, 9. najmanjši sestavni del organizma, 10. osnova za računanje,

11. glavno mesto v Južni Ameriki, 12. medmet, 13. osebni zaimek, 14. utrditi s posebnim gradbenim materialom, položiti trdo osnovo, 16. tuje žensko ime (množ.), 18. država v USA (množ.), 20. vrtna roza, 21. prva pomladna cvetlica, 23. žensko ime, 25. vzklík, 26. borilnica, igrišče, 28. nasprotje drugih, 29. slikarjeva potrebščina, 30. turški gospodar, 32. nasprotje v. Save, 35. prošim, izpolnjenjem versko dolžnost, 36. utežna enota za dragotino, 39. obdelana zemlja (lj je ena črka), 40. pritok Drave na hrvatsko-madžarski meji, 41. moško ime, 44. pripadnik slovenskega naroda, 45. pritok Visle v Galiciji, 46. najlšše, izvor, 48. barij, 49. veznik, 50. osebnost zaimek.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 83

Vodoravno: 1. lava, 3. dete, 7. protiniki, 10. Ala, 11. rok, 14. kapitalen, 17. Ur, 18. kot, 19. lo, 22. diagonalna, 25. teren, 28. kantilena, 31. až, 32. ali, 33. as, 36. avdijenca, 39. tri, 40. dar, 43. milijarda.
Navpično: 1. lipa, 2. Vera, 4. emir, 5. epik, 6. Ita, 8. oltar, 9. kozel, 12. čik, 13. pat, 14. Kurdi, 15. tovor, 16. nosač, 20. mat, 21. ran, 23. gesta, 24. nagli, 26. laž, 27. Una, 28. karat, 29. Ilija, 30. Askar, 34. Edi, 35. OND, 37. vrli, 38. cand., 41. II, 42. da.

GEORGES OHNET

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

Kristijan se pa za njeno grozo ni prav nič zmenil. Sedel je na tram in zdelo se je, da ne sliši in ne vidi nič. Kar je plamen zajel sod, ki ga je ob strahovitem puku razneslo. Na tisoče ognjenih jezikov je švignilo proti strupu. Razneslo je še en sod, potem je pa vse utonilo v plamenih in dimu.

Dva meseca pozneje se je Vertemousse vrnil s svojih lovskih pohodov v svoj pariški klub. Srečal je Clamirona, ki ga je takoj prijel pod roko in odvedel v stranski salon.

Ah, kako nestrpno sem te pričakoval. Zdaj mi moraš vse povedati, saj si bil vendar v Gournevillu v trenutku, ko se je pripetila ta strašna nesreča.

Da, bil sem tam. Ne morem pa trditi, da bi mi

bili prijetni taki spomini. Želel bi bil, da bi se bilo zgodilo vse drugače.

Seveda, seveda... toda bil si tam. Tako torej več točno, kako se je vse to zgodilo.

Ah, dragi prijatelj, prosim te, samo name se nikar ne zanašaj. To je bil zame nepopisno mučen dogodek. Poleg tega pa tudi veš, da smatram obljubo molččnosti za svojo prvo dolžnost.

Kaj hočeš biti tako trdovraten tukaj do svojega starega prijatelja, do Clamirona? Nikar se ne boj, Vertemousse, saj ne bom nikomur povedal, da si mi to zaupal. Pripoveduj torej... saj imam vendar pravico zvedeti vse. Kristijanu sem bil brat, a tej ubogi Etiennetti sem bil kakor oče. Ah, to je bila sijajna prijateljica, ta Etiennetta. Kako nenadomestljiva izguba za razuzdanost! Ali je res, da jo je Kristijan namenoma sezgal liki snop slame?

Da, — je pritrdil Vertemousse tiho, — vse kaže, da jo je izvalil v žganjarno. Kako, tega seveda nihče ne ve. In tam, v kleti, v navalu divje pijanosti, je zažgal alkohol ter zgorel z njo vred v njem nalik novemu Sardanapalu.

Kako estetična primera! Vidim, da se spoznaš na zgodovino. Ali pa ni nihče poskusil ukrotiti požara?

Ah, če bi bil videl to! Vernier, njegova žena, Raymond in jaz smo se tedaj vračali s kočijo iz Montereau, ko...

Kakšno naključje!

In že od daleč smo opazili na obzorju oblak dima, potem plamene in končno, ko smo se bližali žganjarni, cele snope isker, ki so se dvigale liki ognjemet visoko pod nebo... Vprašali smo se: — Kaj neki se je tam zgodilo? Toda Vernier je takoj uganil. Vzkičnil je: Žganjarna gori! In zdrijali smo proti Saint-Remy. Ah, dragi moj, ko smo prispeli tja, so bile kleti, delavnice, skratka vse je bilo v plamenih. Likerji, aperitivi, absinth, vsi najbolj izdelki tega podjetja so tekli nalik ognjeni reki v Seino, ki je vse te sijajne pijače požirala v polnih duških. In pozneje smo se lahko prepričali, kako učinkujejo izdelki našega drugega Verniera na organizem... Pod moretskim mostom je plavalo na tisoče blestečih ribic s trebulji navzgor. Ves bodoči ribolov je bil mahoma uničen. In pomislil, voda v reki je bila z likerji tako prepojena, da so celo v Melunu ljubitelji teh pijač ležali na trebuljih ter pili in pili. Cela dva dneva prebivalcem tistih krajev absinth in aperitiv nista bila nič posebnega. A gladina reke se je v solnčnih žarkih lesketala liki opal.

Kaj pa Vernier, kaj je dejal, ko je videl, da njegovo podjetje gori? Ali je tudi vedel, da je sredi tega požara njegov edini sin?

Zvedel je to kaj kmalu, povedal mu je to njegov ravnatelj, ki mu je obenem sporočil, da je s Kristijanom tista dama iz gradu Dammarie... in to

je bil za nas žarek upanja. Spogledali smo se... In bili ste ene misli: Da je Kristijan sam zažgal.

Da.

No, temu se prav za prav ne čudim. Nekoč mi je prišlo nekaj podobnega na misel. Saj vendar veš, dragi moj, da je bila Etiennetta zelo hladna do Kristijana. In če je bil vsaj en trenutek, ko je jasno videl igro svoje bivše ljubice, tako dobre prijateljice, je zelo verjetno — saj smo vsi poznali njegovo naglo jezo in nasilnost, kadar ga je imel preveč pod kapo — da je sklenil storiti vsemu konec.

Gotovo si lahko tudi misliš, da je bilo storjeno vse, da bi požar pogasil. Poklicani so bili gasilci iz Fontainebleau in Meluna in cele tri dni so brizgale brizgale mogočne curke vode, da bi zalili goreče ruševine... Ravnatelj žganjarne Moulin je podvojil vneto in celo neki smešni človeček, režiser njihovih posestev Tharde se je izkazal pravega junaka. Potegnili so ga iz plamenov šele v zadnjem trenutku, lase in brke je imel vse obžgane, ker se je hotel za vsako ceno prebiti do Kristijana.

Vedeli ste torej, v katerem delu žganjarne se mudi?

Videl so ga delavci, ko je šel proti kletem. Toda prav tam je divjal požar najbolj. Vse prizadevanje je bilo zaman.

Ali so našli njegovo truplo?